

Inventaris dels fons musicals de Catalunya

Volum 10: Fons de la catedral de Girona

Inventaris dels fons musicals de Catalunya

Volum 10:

Fons de la catedral de Girona

Josep Maria Gregori i Cifré

UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
Servei de Publicacions

Institut
d'Estudis
Catalans

Biblioteca de Catalunya
Dades CIP

Il·lustració de la coberta: GiC: LF-5

Gregori i Cifré, Josep Maria

Fons de la catedral de Girona – (Inventaris dels fons musicals de Catalunya ; 10)

ISBN 978-84-490-8617-5 (UAB)

ISBN 978-84-393-7475-6 (col·lecció)

ISBN 978-84-9965-473-7 (IEC)

- I. Universitat Autònoma de Barcelona - Institut d'Estudis Catalans
- II. Títol
- III. Col·lecció: Inventaris dels fons musicals de Catalunya ; 10
 1. Catedral de Girona (Girona, Catalunya)
 2. Catedral de Girona - Catalunya - Girona - Arxius - Catàlegs
 3. Música sacra - Catalunya - Girona - Bibliografia - Catàlegs
 4. Música - Manuscrits - Catalunya - Girona - Catàlegs
 5. Música - Catalunya - Girona - Manuscrits - Catàlegs
 6. Música - Bibliografia - Catàlegs
 7. Arxius eclesiàstics - Catalunya - Girona - Catàlegs
 8. Compositors - Catalunya - Girona

La col·lecció *Inventaris del Fons Musical de Catalunya* està dirigida i coordinada per Josep Maria Gregori i Cifré, Catedràtic de Patrimoni Musical de la UAB. Director del Projecte IFMuC de la UAB

- © dels textos: l'autor
© bases de dades IFMuC <http://ifmuc.uab.cat>
© d'aquesta edició:
Servei de Publicacions
Universitat Autònoma de Barcelona i
Institut d'Estudis Catalans
Primera edició: abril de 2019
Tiratge: 400 exemplars
Disseny de la col·lecció: Laia Clos
Diagramació: Jordi i Miriam Ardevol
Impressió: Gràfiques Jou, SL
Dipòsit legal: B. 9.244 - 2019
ISBN (paper): 9788449086175 (UAB)
ISBN (paper): 9788499654737 (IEC)
ISBN (digital): 9788449086229 (UAB)
ISBN (digital): 9788499654744 (IEC)

AMB LA COL-LABORACIÓ DE

ARXIU DIOCESÀ
DE GIRONA

*Al pare Daniel Codina, monjo de Montserrat,
coneixedor com ningú dels senders ignorats que teixeixen
la història del fons musicals de la nostra terra,
i a la memòria de tots els músics, mestres de capella, organistes,
escolans, cantors i instrumentistes
que ompliren de bellesa i d'inspiració
la Seu de Girona en el decurs dels segles,
el llegat musical dels quals endrecem per transmetre'l
als músics i musicòlegs de les noves generacions.*

Josep Maria GREGORI I CIFRÉ

*Aquesta Seu altíssima és sols una semblança
del temple de la glòria, que no és esperança,
sinó la plenitud de nostra vida breu
feta immortal ben d'hora pel contrallum de Déu...
L'ombra de Sant Narcís vibrant al presbiteri
encara presideix el culte i el misteri.
La seva pols encara respira, ardent, pregona,
des de la Seu, els angles i els termes de Girona.¹*

Pere RIBOT

1. RIBOT, Pere Mn. *La Seu Adorant (Catedral de Girona)* [Notes històriques Dr. Jaume Marquès canonge. Xilografies Antoni Gelabert (obra pòstuma)]. Santes Creus: Fundació d'Història i Art Roger de Belfort, 1983, p. 17-18.

TAULA

PREFACI	IX
LA MÚSICA A LA CATEDRAL DE GIRONA	XIII
I. L'ÈPOCA MEDIEVAL	XIII
II. ELS MAGISTERIS MUSICALS DE LA SEU	XV
1. ELS MESTRES DE CANT DELS SEGLES XV I XVI	XVIII
Bartomeu COTS (1472-1480)	XVIII
Llorenç CASQUER (1532-1537), Antoni SEGUÍ (1541...) .	XX
Sebastià FUSTER (1581-1604)	XXI
2. ELS MESTRES DE CAPELLA DELS SEGLES XVII I XVIII	XXI
Damià CALDES (1604-1611), Pere FONT (1611...), Jeroni	
ROMAGUERA (1620-1625)	XXII
Tomàs CIRERA (1630-1642)	XXIII
Francesc SOLER (1682-1688)	XXIV
Josep GAS (o GAZ) (1690-1711)	XXIV
Tomàs MILANS I GODAYOL (1714-1735)	XXVI
Emmanuel GÒNIMA (1735-1774)	XXXI
Francesc JUNCÀ (1774-1780)	XXXII
Jaume BALIUS (1781-1785)	XXXIII
Domènec ARQUIMBAU (1785-1790)	XXXIII
Josep PONS (1791-1793)	XXXIII
3. ELS MESTRES DE CAPELLA DELS SEGLES XIX I XX	XXXIV
Rafael COMPTA (1794-1815)	XXXIV
Antoni GUIU (1815), Josep QUILMETES (1816)	XXXV
Honorat VERDAGUER (1816-1819), Ramon BASSAS (1819)	XXXV
Jaume Joan LLEYS (1820-1824)	XXXVI
Josep BARBA (1825-1846)	XXXVI
Francesc CREHUET (1846-1851)	XXXVII
Joan CARRERAS I DAGAS (1851-1860)	XXXVII
Bernat PAPELL (1860-1864)	XXXVIII
Josep CASADEMONT (1860-1871), Lorenzo LASA (1871-	
1886)	XXXIX
Miquel RUÉ (1887-1919), Joan MAS (1920)	XXXIX
Joan PERRAMON (1923-1946), Joaquim COLOMER	XL
4. L'ORGUE I ELS ORGANISTES	XL

III. ELS INTERCANVIS MUSICALS AMB LA CATALUNYA DEL NORD	XLVIII
IV. ELS FONS MUSICAL GiC I EL SEU REPERTORI .	L
1. REPERTORI DELS CENTRES DE LA ZONA D'INFLUÈNCIA DE LA SEU	LV
2. REPERTORI PROCEDENT DE CENTRES CATALANS	LVI
3. RECEPCIÓ DE REPERTORI CASTELLÀ I INTERNACIONAL .	LVII
4. NOTES SOBRE EL PROBABLE REPERTORI DESLOCALITZAT	LXI
BIBLIOGRAFIA	LXV
BREUS NOTES PER A LA CONSULTA DE L'INVENTARI	LXXIII
ABREVIATURES	LXXV
ACRÒNIMS DELS INVENTARIS DELS FONS MUSICALS DE CATALUNYA (<i>IFMUC</i>)	LXXVII
SIGLES BIBLIOGRÀFIQUES	LXXIX

FONS MUSICAL
DE LA CATEDRAL DE GIRONA
(*GiC*)

OBRES D'AUTOR	3
OBRES ANÒNIMES	625
LLIBRES CORALS	829
LLIBRES DE FARISTOL	883
IMPRESOS	893
ÍNDEXS	
ÍNDIX D'AUTORS	951
ÍNDIX GENÈRIC	957
ÍNDIX LITERARI	967

PREFACI

El treball que avui oferim apleix el doble objectiu de presentar, per una banda, un estat de la qüestió sobre la historiografia musical relacionada amb la catedral de Girona, i, per l'altra, la catalogació de les col·leccions de manuscrits i impresos que configuren el seu fons musical, el qual es conserva, en l'actualitat, a la zona de reserva de l'Arxiu Diocesà de Girona (ADG).

Sobre el primer aspecte, cal dir que fou durant la segona meitat del segle XIX quan van començar a aparèixer els primers treballs sobre la vida musical de la catedral i de la ciutat en els segles pretèrits, els qual sorgiren de les plomes erudites de l'historiador Julià de Chia (1818-1898) —secretari i arxiver de l'Ajuntament— i dels cronistes de la ciutat Enric Claudi Girbal (1839-1896) i Joaquim Pla i Cargol (1882-1978). A mitjan segle XX, Francesc Civil i Castellví (1895-1990), compositor, organista de la catedral i musicòleg, reprengué amb empenta la construcció del relat sobre la història de la música a la ciutat de Girona i a les seves comarques. Als seus treballs s'hi afegiren, a partir de la dècada dels anys 1980, noves aportacions de la mà de les primeres generacions de musicòlegs universitaris.¹ A partir dels darrers anys del segle XX, han estat nombroses les publicacions que han contribuït al coneixement del fet musical a la ciutat de Girona, a la seva diòcesi i al seu entorn.²

Pel que fa al segon objectiu adés esmentat, el procés de catalogació del fons de la catedral l'hem dut a terme en diverses etapes, entre els anys 2003 i 2018, i, per tant, ha estat objecte d'algunes intermitències. Primer de tot, vull deixar constància que la meua «descoberta» del fons musical de la catedral està directament relacionada amb l'inici de la docència de l'assignatura d'Introducció a la Música, que vaig impartir, de forma alternada amb la

1. Cal fer esment, pel que fa a aquest punt, als estudis de Francesc Bonastre, Lluís Brugués, Josep Maria Gregori, Jordi Rifé, Joan Gay, Joaquim Rabasseda, Josep Pujol i Anna Costal.

2. En aquest sentit, han estat significatives les aportacions de Josep Maria Marquès, Marta Grassot, Monti Galdón i Jaume Pinyol, impulsor de l'associació *Música Antiga de Girona*, centrada en la recuperació del repertori dels mestres de capella de la catedral dels segles XVII i XVIII.

UAB, a l'antic Col·legi Universitari de Girona (CUG) entre els anys 1979 i 1990. Gràcies a les anades i vingudes a «la ciutat dels tres rius», vaig tenir l'ocasió d'endegar les primeres recerques sobre el fons documental i musical de la catedral de Girona.

A partir del curs acadèmic 1990-1991, el professor Jordi Rifé va agafar el relleu de la docència universitària de la música a l'antic CUG, just abans d'esdevenir Universitat de Girona (UdG). Atret, també, per la riquesa documental de l'Arxiu Capitular de Girona, el professor Rifé va posar en marxa una línia de recerca que contemplava dur a terme la catalogació del fons musical de la catedral amb criteris musicològics; amb aquesta finalitat, i en col·laboració amb l'Institut de Musicologia Josep Ricart i Matas de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB), va dissenyar un model de fitxa descriptiva per procedir a la seva catalogació. El seu projecte, impulsat des de la unitat d'Història de l'Art de la nova UdG, formava part d'un ampli pla destinat a la recuperació del patrimoni musical gironí i quedà lamentablement escapçat amb motiu de la seva inesperada sortida d'aquella universitat el 1996.³

L'origen del procés de catalogació que ha cristal·litzat en l'edició del volum que teniu a les mans, va arrencar durant el curs acadèmic 2002-2003. El 28 d'abril de 2003, mossèn Gabriel Roura i Güibas, arxiver de la catedral, m'adreçava per escrit la conformitat del Capítol per endegar la catalogació del fons musical i la seva disposició a signar un «Conveni per a la Realització de Pràctiques» amb la UAB. D'aquesta manera, a través de les pràctiques de les assignatures *Patrimoni Musical* i *Pràctiques d'Arxivística Musical* de l'antiga titulació d'Història i Ciències de la Música de la UAB, vam posar en marxa el fitxatge descriptiu del fons —ubicat, llavors, a les estances superiors de l'Arxiu de la Catedral—, gràcies a l'entusiasta col·laboració dels estudiants de Musicologia vinculats amb la ciutat de Girona, els quals, a mesura que avançàvem en aquella labor ingent, restaven fascinats per la riquesa musical del fons.⁴

Durant tres cursos, mitjançant la presència setmanal d'aquells equips de Patrimoni Musical de la UAB, vam poder realitzar el fitxatge d'una bona part dels manuscrits d'obres d'autor. Tanmateix, aquella labor va romandre interrompuda entre els anys 2005 i 2006, en no disposar d'estudiants de l'entorn geogràfic de Girona.

3. Vegeu RIFÉ, Jordi. «Notes sobre el fons musical de l'Arxiu de la Catedral de Girona», *I Congrés de Música a Catalunya. Llibre d'actes del Congrés organitzat pel Consell Català de la Música*. Barcelona: Consell Català de la Música, 1994, p. 1114-1116, on traça el pla del seu projecte.

4. Durant aquells primers anys, vam comptar amb la col·laboració de Maria Company, Anna Costal, Carles Cors, Eneida Rusalleda, Albert Busquets, Estel Mendoza, Josep Fusté, Santi Gibert i Montserrat Viñas, durant el curs 2002-2003; Eva Maria Ordás, Magda Martí, Raquel Pujol i Anna Termes, durant el curs 2003-2004; i Raquel Dilmé, Albert Morcillo i Vanessa Esteve, durant el curs 2004-2005.

La segona etapa del fitxatge del fons la protagonitzà Marta Grassot,⁵ la qual en va reprendre la seva confecció entre els anys 2007 i 2010, gràcies a la seva vinculació amb el projecte IFMuC (Inventaris dels Fons Musicals de Catalunya) de la UAB i a l'ajut que aquest rebé de la Subdirecció General d'Arxius del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

La tasca catalogadora del fons es va veure interrompuda una segona vegada entre els anys 2011 i 2013. A partir d'aquella data i de forma successiva, Alexandre Navarro, Anna Maria Anglada i Nil Fernández van tornar a posar el fil a l'agulla al fitxatge del fons gràcies al nou conveni de pràctiques entre l'ADG —nova seu de l'arxiu capitular—⁶ i la UAB, i a la col·laboració d'Anna Maria Anglada i Nil Fernández amb el projecte *Fontes Musicae Cataloniae* de l'Institut d'Estudis Catalans durant el 2018.

La concessió del projecte de recerca del MICINN «Patrimonio Musical en Gerona: catalogación y estudio de las fuentes musicales conservadas en la Catedral, el Archivo Diocesano y el Museo de Arte de Gerona»,⁷ ens ha permès dur a terme la revisió completa del fitxatge dels manuscrits d'obres d'autor, així com la fase final de descripció de les col·leccions de manuscrits d'obres anònimes, llibres corals,⁸ llibres de faristol i impresos, atenent a la recomposició d'obres desmembrades o esparses, a la identificació de concordances entre manuscrits i a l'atribució de probables autories. D'aquesta manera, en el decurs del 2018, ens vam centrar en la confecció final del catàleg, establint l'ordenació de les seves col·leccions i la classificació definitiva dels seus registres respectius, la qual cosa permeté dur a terme la posterior digitalització dels seus respectius incipits musicals.

L'edició del catàleg recull la fitxa catalogràfica de cadascuna de les obres que configuren el repertori del fons, amb la descripció dels continguts musicals i codicològics de cada manuscrit i imprès musicals, acompanyada de la imatge digitalitzada del seu incipit musical. La incorporació dels incipits musicals permet visualitzar amb fidelitat les particularitats paleogràfiques de cada document, per això la seva gran utilitat ens ha menat a introduir-los al terme dels camps de descripció de cada registre.

Mentrestant, restem a l'espera que, en un futur ben proper, també es pugui accedir a la consulta de les col·leccions digitalitzades dels manuscrits del fons a través dels recursos en línia de l'ADG <http://www.arxiuadg.org> i de

5. Marta Grassot i Radresa, llicenciada en Història de l'Art (UdG, 1996), Història i Ciències de la Música (UAB, 2002), Graduada Superior en Arxivística i Gestió Documental de l'ESAGED (UAB, 2008), dirigeix el Centre de Documentació de l'Orfeó Català (CEDOC) del Palau de la Música Catalana, des de 2012.

6. El fons musical de la catedral fou traslladat a la seu de l'ADG el 2014. Cf. http://www.arxiuadg.org/images/_memories/Memoria_Arxiu_i_Biblioteca_2014.pdf

7. Projecte HAR2015-64554-P, coordinat per Josep Maria Gregori (IP 1) i Jordi Ballesster (IP 2).

8. Per al tractament de la col·lecció «llibres corals» ens hem servit de la descripció realitzada per mossèn Joan Nasplesa, director de l'ADG.

l'IFMuC <http://ifmuc.uab.cat>. D'aquesta manera, podrem donar al patrimoni musical de la catedral de Girona la difusió que mereix i, alhora, promoure la recerca musicològica sobre els repertoris compositius que alberga el seu fons.⁹

La publicació del catàleg del fons musical de la catedral de Girona, a banda de restituir un deute històric amb la institució que l'ha generat, esdevindrà una eina de consulta de gran utilitat, no només per a les recerques dels estudiosos, sinó també per als intèrprets desitjosos de redescobrir autors i repertoris desconeguts, a fi d'incorporar-los a les seves programacions i facilitar, així, el retorn d'aquests repertoris al conjunt de la societat.

L'acompliment de la nostra labor ha estat possible gràcies a l'ajuda i a les facilitats que en el seu dia ens van oferir els antics arxivers de l'ACG i l'ADG, mossèn Gabriel Roura (1932-1908) i mossèn Josep Maria Marquès (1939-2007), així com les que, en els darrers anys i en tota hora i moment, ens han brindat amb una exquisida generositat mossèn Joan Naspleda, director de l'ADG, els seus arxivers Albert Serrat i Joan Villar, i la bibliotecària Anna Bancells.

L'edició d'aquest extens volum ha comptat amb el patrocini del MICINN, la generosa contribució del Capítol de la Catedral de Girona i la participació de l'Institut d'Estudis Catalans, el qual s'ha volgut implicar en la seva coedició a través del projecte «*Fontes Musicae Cataloniae*: catalogació, edició i difusió dels repertoris compositius, iconogràfics i de tradició oral de Catalunya (1450-1950)». ¹⁰ La col·laboració de les tres institucions ha permès que aquesta edició tan esperada pugui veure finalment la llum; a les tres, doncs, els expressem el nostre reconeixement i la nostra sincera gratitud.

Josep Maria GREGORI I CIFRÉ
Catedràtic de Patrimoni Musical de la UAB

Vilassar de Mar, 23 de març de 2019

9. A principis del segle XXI, el professor Jaume Pinyol ja va dur a terme la digitalització del repertori dels mestres de capella de la catedral actius entre 1690 i 1815. Cf. PINYOL I BALASCH, Jaume. «Les partitures dels Mestres de Capella de la catedral de Girona del s. XVIII», *Annals de l'Institut d'Estudis Gironins*, XLV (2004), p. 501-511; i PINYOL, Jaume – BOSCH, Albert. «Reseña sobre las partituras de los maestros de capilla de la catedral de Girona en el siglo XVIII», *Memoria Ecclesiae*, XXXI (2008), p. 391-402.

10. Vegeu el portal web <https://fontes-musicae-cataloniae.iec.cat/>